

Regelbunden tillsyn i Benzeliusskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1 - 6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Luleåkommun och besökt Benzeliusskolan den 12 februari 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/sv/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen senast den 28 september, 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolan, dels den information som samlats in under besöket. I Benzeliusskolan skola intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Tabell 1: Antal elever på Benzeliusskolan

Skolan/skolorna	Antal elever
Förskoleklass	20
Grundskola	129

Källa: Benzeliusskolan

Benzeliusskolan ligger i byn Bensbyn cirka en mil från Luleå centrum. Skolan som tillhör Björkskatans upptagningsområde omfattar förskoleklassen och grundskolans årskurser 1 till och med 6. De flesta av skolans elever bor i byarna Bensbyn, Brändön och Örarna. Skolan består av ett par byggnader och ligger i anslutning till den förskola som rektorn också ansvarar för.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 2: Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 5

		2007		2008	
		Benzelius skolan	Riket	Benzelius skolan	Riket
Andel (%) elever som nått kravnivån på samtliga delprov på de nationella ämnesproven	Engelska	100	85	80	.
	Matematik	71	72	92	.
	Svenska	83	71	56	.

Källa: Uppgifter från skolan. Uppgifter på riksnivå för variabeln nationella ämnesprov presenteras utifrån ett obundet slumpvis urval om 200 skolor, från vilka Skolverket samlar in uppgifter om måluppfyllelse på de nationella ämnesproven. För svenska och svenska som andraspråk är delprov 3 för 2006 och delprov 4 för 2007 exkluderade på grund av stora bortfall.

. = Uppgift saknas

Kommentar och bedömning:

Skolan genomför diagnostiska prov i svenska och matematik i årskurs två. Skolan har också deltagit i en kommungemensam utvärdering av elevernas kunskaper i matematik i årskurs tre. I ämnet svenska genomförs ett så kallat DLS test i årskurs tre. Skolan genomför vidare de nationella ämnesproven i årskurs 5.

Resultaten i ämnena engelska och matematik är överlag goda, även om de varierar något över tid. I ämnet svenska var resultatet år 2008 avseende nationellt prov i årskurs 5 anmärkningsvärt lågt, då elva av tjugofem elever (44 procent) ej nådde kravnivån för provet. Resultaten av tester och diagnoser i årskurserna 2 och 3 ger dock en mer positiv bild av ämnet under samma år.

Inspektionen visar att skolan utvärderar och analyserar resultaten, främst avseende engelska, matematik och svenska. Åtgärder vidtas vid behov, bland annat utarbetas

åtgärdsprogram för elever som är i behov av särskilt stöd. Ett annat exempel på förbättringsinsatser är satsningen på "läslust", ett utvecklingsarbete som syftar till en större språklig medvetenhet hos elever.

Sammantaget utvärderar skolan kontinuerligt elevernas resultat i svenska, matematik och engelska, men i övriga ämnen saknas en samlad dokumenterad resultatredovisning.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn.

Utifrån dokumentstudier och intervjuer framkommer att lärarna vid Benzeliusskolan följer och bedömer elevernas kunskapsutveckling på ett systematiskt sätt i ämnena svenska, matematik och i engelska. Dock framkommer vid intervjuer att lärarna inte har tydliga rutiner för att dokumentera, följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i övriga ämnen utifrån styrdokumentens krav.

Skolinspektionen bedömer att lärarna på ett tydligare sätt måste följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas och läroplanens krav i samtliga ämnen för årskurs 5 och gentemot läroplanens och kursplanernas krav i matematik och svenska för årskurs 3.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet upprätta en individuell utvecklingsplan, skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Inför höstterminen 2008 trädde nya bestämmelser om individuella utvecklingsplaner i kraft. Bestämmelserna innebär att de individuella utvecklingsplanerna inte längre ska vara enbart framåtsyftande utan också innehålla skriftliga omdömen om elevens kunskaper i varje ämne och varje årskurs och även innehålla eventuella överenskommelser som träffats under utvecklingssamtalet. Vid Benzeliusskolan utarbetas individuella utvecklingsplaner i samband med utvecklingssamtalen. Inspektionen visar dock att målen som de uttrycks i utvecklingsplanerna ofta är svåra att utvärdera. Målen kan också tydligare knytas till nationella mål och kursplaner. Det framgår inte heller tydligt vilka insatser som skolan ska vidta för att eleven ska utvecklas mot målet. Skolan hade vid inspektionstillfället ännu inte börjat utfärda skriftliga omdömen. Skolinspektionen bedömer att de individuella utvecklingsplanerna vid Benzeliusskolan bör förbättras så att målen blir tydliga, konkreta och utvärderingsbara. Utvecklingsplanerna måste vidare kompletteras med skriftliga omdömen. För stöd i utformningen av individuella utvecklingsplaner se Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen.

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. Som tidigare nämnts, se bedömningspunkt 1.2.1, behövs åtgärder för att säkerställa att lärarna vid skolan gör bedömningar av elevernas kunskaper i samtliga ämnen som utgår från de nationella målen i grundskolans kursplaner i årskurs 3 och 5.

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling. Vid Benzeliusskolan finns en tydlig strävan efter att anpassa undervisningen till elevers förutsättningar och behov. Det framkommer vid intervjuer av elever och personal att skolan har rutiner för att utreda och tillgodose elevers behov av stöd. Det framkommer också, vid intervjuer med elever och personal, att skolan i högre grad kan möta elevers behov av utmaningar. Detta är ett område som skolan bör kunna utveckla.

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Den likabehandlingsplan som Skolinspektionen granskat har skolan utarbetat utifrån kraven i lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling. Från och med 1 januari 2009 regleras dock skyldigheten att utarbeta årliga planer mot kränkande behandling och diskriminering i 14a kapitlet skollagen samt i diskrimineringslagen. Enligt dessa båda lagar ska planerna upprättas årligen och innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. I efterföljande års planer ska också redogöras för hur de planerade åtgärderna har genomförts.

Benzeliusskolans likabehandlingsplan ger en översikt över definitioner, förebyggande arbete, ansvar, organisation, handlingsplan vid kränkande behandling samt hur planen ska utvärderas. Planen är dock inte daterad och därmed följer en otydlighet avseende vilka insatser som ska påbörjas och genomföras under året. Det saknas också en tydlig beskrivning av de olika verksamheternas behov och förutsättningar i arbetet med att förebygga kränkande behandling.

Skolinspektionen bedömer att skolans likabehandlingsplan inte motsvarar kraven i lagen om förbud mot diskriminering och kränkande behandling. För stöd i utformningen av likabehandlingsplan se Skolverkets allmänna råd för arbetet med att främja likabehandling (SKOLFS 2007:7).

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
I grundskolans kursplan anges mål som eleven ska ha uppnått i slutet av det femte skolåret för ämnena hem- och konsumentkunskap samt teknik. Enligt skolans timplan finns 40 timmar avsatt för hem- och konsumentkunskap i årskurs 5. Där anges att ämnet ingår som en del i ämnet matematik. Elever och personal uppger samstämmt att ämnet ägnas lite tid och med detta kan eleverna knappast ges förutsättningar att nå kursplanens mål. Teknik finns inte med på elevernas schema och i skolans timplan. I intervjuer framkommer att eleverna har en "teknikvecka" och att ämnet teknik ingår i NO-blocket. Det är dock osäkert om undervisningen i teknik svarar mot de mål som anges i kursplanen. Skolinspektionen bedömer att eleverna vid Benzeliusskolan inte får undervisning i ämnena hem- och konsumentkunskap samt teknik i den omfattning som timplanen anger, vilket måste åtgärdas.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
-	-

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan och särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Enligt läroplanen har rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.

Rektorn vid Benzeliusskolan håller sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan och verkar för utveckling. Som tidigare nämnts, under bland annat punkten

10 (11)

1.2.1, finns dock brister i det uppföljnings- och utvärderingsarbete av elevernas kunskapsresultat i alla ämnen som behöver genomföras som ett led i skolans förbättringsarbete.

Inspektörerna bedömer att rektorn måste ta ett tydligare ansvar för att skolans arbete med uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten utvecklas.

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. För att leda verksamheten i en mål- och resultatstyrd skola krävs en tydlig ansvarsfördelning, synliga beslutsvägar och en effektiv uppföljning av de resultat som uppnåtts. Kvalitetsarbete innebär att bedöma resultat och måluppfyllelse, att analysera dessa resultat för att utifrån analysen vidta lämpliga åtgärder samt utvärdera vidtagna åtgärder. För att förbättringar ska bli varaktiga och för att kvaliteten ska höjas är det angeläget att utvecklingen följs över tid.

Inspektionen visar att uppföljning och utvärdering sker kontinuerligt vid Benzeliuskolan. Det finns goda exempel på utvärderingsinsatser såsom arbetslagens utvärderingar och elevenkäter. Den uppföljning av elevernas kunskapsutveckling som lärarna genomför behöver dock kompletteras, sammanställas och utvärderas på skolnivå så att skolans samlade resultat, avseende alla ämnen, syn-

liggörs som grund för att fortsatt utveckling.

Skolinspektionen bedömer att Benzeliusskolan behöver förbättra rutinerna för att dokumentera, följa upp, utvärdera och analysera skolans resultat med inriktning mot de nationella målen.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning ska varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Den ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen. Arbetet med kvalitetsredovisningen ska främja kvalitetsarbetet och den skriftliga kvalitetsredovisningen ska vara ett verktyg för att regelbundet stämna av hur långt verksamheten kommit i det löpande kvalitetsarbetet.

Benzeliusskolan har en kvalitetsredovisning som förutom inledande grundfakta innehåller beskrivning av förutsättningar och arbetet i verksamheten. Varje område finns redovisat som mål, aktiviteter, analys och bedömning av måluppfyllelse samt beslut om åtgärder. Kvalitetsredovisningen ger i stort en bra bild av skolan men kopplingen till nationella mål är begränsad. Det är i vissa fall ottydligt vad bedömningarna av måluppfyllelsen relateras till. Detsamma gäller de åtgärder som skolan avser vidta för ökad måluppfyllelse. Även här finns en ottydlighet avseende kopplingen till nationella mål och bedömningen av dessa.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att kvalitetsredovisningen för Benzeliusskolan inte fullt ut motsvarar förordningens krav. För stöd i utformningen av kvalitetsredovisning se Skolverkets allmänna råd om kvalitetsredovisning (SKOLFS 2006:18)."

Umeå

2009-05-14

Elisabeth Ahlgren

Joakim Blomberg